Nīlakaṇṭha Bhaṭṭa

Bhagavanta-bhāskara – ācāramayūkha

Venerabilul Bhāskara – strălucire asupra preceptelor

Tălmăcire din sanskrită de
Vlad Șovărel

București
23 iunie 2025

Cuprins

Bhagavanta-bhāskara – ācāramayūkha
Nīlakaṇṭha Bhaṭṭa

स्वप्नफलानि
Rezultatele viselor

अथ रात्रौ स्वप्नफलनिर्णयः। तत्राऽऽदौ स्वप्नदर्शनावस्थामाह वैद्यः –
Acum [urmează] determinarea rezultatelor viselor de noapte. Aici, la început, medicul/învățatul (*vaidya*) explică starea apariției viselor.[1]

सर्वेन्द्रियाण्युपरतौ मनोऽनुपरतं[१] यदा।
विषयेभ्यस्तदा स्वप्नं नानारूपं प्रपश्यति॥ १ ॥ इति।

1. Atunci când toate simțurile (*indriya*) sunt retrase,
Când mintea (*manas*) este ne-retrasă[2],
Atunci [omul] percepe visul
Cu forme variate din [obiectele] senzoriale.

स च स्वप्नो द्विविधः। इष्टफलोऽनिष्टफलश्चेति। तत्र सामान्यत इष्टफलो यथा –
Iar acest vis este de două feluri, astfel: cu rezultat dezirabil ori cu rezultat ne-dezirabil. Cel cu rezultat dezirabil este de regulă astfel aici:

नदीसमुद्रतरणमाकाशगमनं तथा।
भास्करोदयनं चैव प्रज्वलन्तं हुताशनम्॥ २ ॥

2. Trecerea râurilor și a oceanului,
De asemenea mersul prin aer,
Răsăritul soarelui
Și, desigur, arderea focului,

ग्रहनक्षत्रताराणां चन्द्रमण्डलदर्शनम्।
[२]हर्म्यस्याऽऽरोहणं चैव प्रासादशिरसो[३]ऽपि वा॥ ३ ॥

3. Vederea discului lunar și al planetelor,
Al stelelor și al asterismelor,
Urcarea într-un palat
Ori chiar pe vârful unui templu.

एवमादीनि संदृश्य[४] नरः सिद्धिमवाप्नुयात्।
स्वप्ने तु मदिरापानं वसामांसस्य भक्षणम्॥ ४ ॥

4. Văzând [în vis] astfel de [lucruri] și altele asemenea,
Omul ar putea atinge desăvârșirea (*siddhi*);
Iar în vis, băutul de vin/alcool (*madirā*)
Și mâncatul de grăsime (*vasā*) și carne (*māṁsa*),

---

[१]ह्युपरतम्॥ [२]हर्म्येषु॥ [३]शिखरे॥ [४]संदृष्ट्वा॥

---

1 Cf. *Śaunaka-kārikā – duḥsvapna-darśana-śānti-vidhi* 19-27.
2 Var. n. १: „de asemenea retrasă”.

[१]कृमिविष्ठानुलेपं च रूधिरेणाभिषेचनम्।
भोजनं दधिभक्तस्य श्वेतवस्त्रानुलेपनम्॥५॥

5. Acoperirea/ungerea cu excremente (*viṣṭhā*) de/și viermi (*kṛmi*)
Și stropirea cu sânge (*rūdhira*),
Mâncarea iaurtului cu orez fiert (*dadhi-bhakta*)
Și acoperirea cu haine albe.

रत्नान्याभरणादीनि स्वप्ने दृष्ट्वा प्रसिध्यति।
[२]देवविप्रध्वजच्छत्रतुषपङ्कजपार्थिवान्॥६॥

6. Devine desăvârșit/renumit văzând în vis
Pietre prețioase (*ratna*), podoabe (*ābharaṇa*) etc.;
Zei (*deva*), învățați/*brāhmaṇa* (*vipra*), stindarde (*dhvaja*)[1],
Umbrele (*chatra*), tărâțe (*tuṣa*), lotuși (*paṅkaja*), regi (*pārthiva*),

शुक्लपुष्पाम्बरधरान्प्रशस्ताभरणाङ्गनाः[३]।
[४]वृषभपर्वतक्षीरिफलिवृक्षाधिरोहणम्॥७॥

7. Femeie cu prețioase podoabe
Purtând flori și veșminte albe,
Urcarea în arbori cu fructe zemoase,
Pe un taur (*vṛṣabha*), pe un munte (*parvata*),

दर्पणामिषमाल्याप्तिस्तरणं च महाम्भसाम्।
दृष्ट्वा स्वप्नेऽर्थलाभः स्याद्व्याधिमुक्तश्च[५] जायते॥८॥

8. Dobândirea unei oglinzi (*darpaṇa*), a cărnii (*āmiṣa*), a ghirlandelor (*mālya*)
Ori traversarea apelor mari –
Văzând [acestea] în vis are loc câștigul material
Și devine izbăvit din boală.

सामान्यतोऽनिष्टफलो यथा –

Cel cu rezultat ne-dezirabil este de regulă astfel:

यूपकिंशुकवल्मीकपारिभद्राधिरोहणम्।
[६]तैलकार्पासपिण्याकलोहावाप्तिर्विपत्तये॥९॥

9. Urcarea pe stâlpul de jertfă (*yūpa*), *kiṁśuka*,
Mușuroi de termite (*valmīka*), *pāribhadra*,
Obținerea de ulei (*taila*)[2], bumbac (*kārpāsa*), tămâie (*piṇyāka*) și fier (*loha*) –
Sunt [semne] pentru nenorocire.

---

[१]क्रिमि०॥ [२]०द्विज०॥ [३]०नाम्॥ [४]वृषभं पर्वतं क्षीर०॥ [५]०मुक्तिश्च॥ [६]तालकार्पासरायाक०॥

---

1 Var. n. २: „cei de două ori născuți (*dvija*)”.
2 Var. n. ६: „palmier (*tāla*)”.

विवाहकरणं स्वप्ने रक्तस्रग्वस्त्रधारणम्[१] ।
[२]स्रोतसाहरणं नेष्टं पक्वमांसस्य भोजनम् ॥ १० ॥

10. Nu este de dorit în vis:
Realizarea căsătoriei (*vivāha*)[1],
Purtarea unor veșminte ori ghirlande/coroane roșii,
Distrugerea (*harana*) râurilor și mâncarea cărnii gătite.

तदेवं द्विगुणस्यापि स्वप्नस्य दर्शनकालभेदेन फलभेदः स्वप्नाध्याये –

Astfel, în capitolul despre vise diferența dintre rezultatele [visului] este [realizată] prin diferența momentului vederii visului care este de două feluri:

[३]स्वप्नास्तु प्रथमे यामे संवत्सरविपाकिनः ।
द्वितीये चाष्टभिर्मासैस्त्रिभिर्मासैस्त्रियामके[४] ॥ ११ ॥

11. Visele se maturizează astfel:
În prima veghe (*yāma*) după un an,
În a doua, după opt luni,
În a treia veghe, după trei luni,

चतुर्थयामे यः स्वप्नो मासेन[५] फलदः स्मृतः ।
अरुणोदयवेलायां दशाहेन फलं भवेत् ।
गोविसर्जनवेलायां सद्य एव फलं भवेत् ॥ १२ ॥ इति ।

12. Visul care este în a patra veghe
Este considerat roditor în decurs de o lună,
Iar [dacă este] la momentul răsăritului soarelui,
Rodul este în zece zile.
La vremea eliberării vacilor,
Rodul este în fiecare zi (*sadyas*).[2]

अथ विशेषत इष्टफलाः स्वप्नाः –

Acum în mod specific despre visele cu rezultate dezirabile:

यस्तु पश्यति वै स्वप्ने राजानं कुञ्जरं हयम् ।
सुवर्णं वृषभं गां वा[६] कुटुम्बं तस्य वर्धते ॥ १३ ॥

13. Cel care vede în vis
Un rege (*rājan*), un elefant (*kuñjara*), un cal (*haya*),
Aur (*suvarṇa*), un taur (*vṛṣabha*) ori o vacă (*go*) –
Familia acestuia crește.

---

[१] विहारकरणं स्वप्ने रक्तवस्त्रविधारणम् ॥ [२] स्रोतसाम् ॥ [३] स्वप्ने ॥ [४] तृतीयके ॥ [५] मासे स ॥ [६] च ॥

---

1 Var. n. १: „plimbărilor (*vihāra*)".
2 Var.: „Rodul este chiar în acel moment (*sadyas*)."

आरोहणं गोवृषकुञ्जराणां प्रासादशैलाग्रवनस्पतीनाम्।
विष्ठानुलेपो रुदितं मृतं वा[१] स्वप्नेष्वगम्यागमनं च धन्यम्॥ १४॥

14. Urcarea pe o vacă (*go*), pe un taur (*vṛṣa*), pe un elefant (*kuñjara*),
Pe un palat (*prāsāda*), pe vârfuri montane (*śaila-agra*) și pe arbori (*vanaspati*),
Ungerea cu excremente (*viṣṭhā*), plângerea unei persoane decedate (*mṛta*)
Și actul sexual ilicit cu o femeie – în vise sunt de bun augur.

क्षीरिणं फलिनं[२] वृक्षमेकाकी योऽधिरोहति[३]।
तत्रस्थः स विबुध्येत धनं शीघ्रमवाप्नुयात्॥ १५॥

15. Cel care se urcă singur
Într-un arbore cu sevă lăptoasă și roditor,
Dacă acesta se trezește stând acolo
Repede dobândește bogăție.

यस्य श्वेतेन सर्पेण ग्रस्यते[४] दक्षिणः करः।
सहस्रलाभस्तस्य स्यादपूर्णे दशमे दिने॥ १६॥

16. Dacă mâna dreaptă a cuiva
Este mușcată de un șarpe alb,
A acestuia este dobândirea a o mie [de vaci]
În zece zile ne-mplinite.

उरगो वृश्चिको वाऽपि जले ग्रसति यं नरम्।
विजयं चार्थसिद्धिं च पुत्रं तस्य विनिर्दिशेत्॥ १७॥

17. Un șarpe sau un scorpion
Care mușcă un om în apă,
Indică pentru acesta victoria,
Succesul financiar și un fiu.

प्रासादं शैलमारुह्य[५] समुद्रं तरते नरः।
अपि दासकुले जातो राजा भवति वै ध्रुवम्॥ १८॥

18. Omul care, urcând un palat sau munte,
Ori care traversează oceanul,
Chiar dacă este născut într-o familie de servitori
Devine, cu siguranță, rege.

यस्तु मध्ये तडागस्य भुङ्क्ते च घृतपायसम्।
[६] अखण्डपुष्करे पत्रे तं विद्यात्पृथिवीपतिम्॥ १९॥

19. Cel care mănâncă în mijlocul unui iaz
O mâncare preparată cu lapte (*pāyasa*) și unt clarificat (*ghṛta*),
Pe o frunză de lotus ne-fragmentată,
Acesta să fie cunoscut ca stăpân al pământului.

---

[१] च॥ [२] फलितम्॥ [३] प्ररोहति॥ [४] ग्रस्तश्वेत्॥ [५] आरूह्य॥ [६] अखण्डे॥

बलाकां कुक्कुटीं क्रौञ्चीं दृष्ट्वा यः प्रतिबुध्यति।
कुलजां लभते कन्यां भार्यां च प्रियवादिनीम्॥२०॥

20. Cel care se trezește după ce vede [în vis femela păsărilor]
Cocor (*balākā*), găină (*kukkuṭī*) ori uligan pescar (*krauñcī*), –
Dobândește o fată de familie bună,
O soție care vorbește cu blândețe.

निगडैर्बध्यते यस्तु बाहुपाशेन वा पुनः।
पुत्रो वा जायते तस्य धनं शीघ्रमवाप्नुयात्॥२१॥

21. Cel care este legat cu lanțuri la picioare
Sau cu o lanțuri la brațe –
Fiul acestuia se naște
Sau degrabă obține avere.

आसने शयने याने शरीरे वाहने गृहे।
ज्वलमाने[१] विबुध्येत तस्य श्रीः सर्वतोमुखी॥२२॥

22. Se trezește [dintr-un vis în care era] cuprins de flăcări
Pe scaun (*āsana*), în pat (*śayana*), în vehicul (*yāna*), în corp (*śarīra*),
Într-un mijloc de transport (*vāhana*) sau în casă (*gṛha*) –
Prosperitatea (*śrī*) acestuia este în toate direcțiile.

आदित्यमण्डलं स्वप्ने चन्द्रं वा यदि पश्यति।
व्याधितो मुच्यते रोगादरोगी श्रियमाप्नुयात्[२]॥२३॥

23. Dacă vede în vis
Discul solar sau luna –
Bolnavul este eliberat de boală,
Ne-bolnavul dobândește prosperitate.

रुधिरं पिबति स्वप्ने सुरां वाऽपि तथा नरः[३]।
ब्राह्मणो लभते विद्यामितरो लभते धनम्॥२४॥

24. Omul care bea în vis
Sânge (*rudhira*) sau alcool (*surā*) –
Brāhman-ul dobândește cunoaștere,
Iar un altul dobândește avere.[1]

शुक्लाम्बरधरा नारी शुक्लगन्धानुलेपना।
अवगूहति यं[४] स्वप्ने श्रियं तस्य विनिर्दिशेत्॥२५॥

25. Dacă în vis îl îmbrățișează[2]
O femeie îmbrăcată în haine albe,
Unsă cu santal alb (*śukla-gandha*) –
Indică prosperitate pentru acesta.

---

[१] ०मानः॥ [२] रोगी श्रियमवाप्नुयात् [३] यः स्वप्ने सुरां च यदि वा (पिबेत्/पयस्)॥ [४] अवगाहति वै॥

---

1 Cf. Okopāhva Tryambaka, *Ācārabhūṣaṇa*, p. 357.

2 Var. n. ४: „Dacă în vis se îmbăiază”.

पादुकोपानहौ[१] छत्रं[२] लब्ध्वा यः प्रतिबुध्यते[३] ।
असिं वा निर्मलं[४] तीक्ष्णं साध्वन्नं[५] तस्य निर्दिशेत् ॥ २६ ॥

26. Cel care se trezește după ce a obținut [în vis]
Sandale și pantofi, o umbrelă
Ori o sabie ne-oxidată și ascuțită[1] –
Indică mâncare bună pentru acesta.[2]

[६] रथाङ्गं वृषसंयुक्तमेकाकी यः प्ररोहति ।
तत्रस्थः स विबुध्येत धनं शीघ्रमवाप्नुयात् ॥ २७ ॥

27. Cel care urcă singur
Pe [orice] parte a unui car tras de tauri,
Dacă acesta, aflându-se acolo, se trezește –
Dobândește degrabă avere.[3]

दधिलाभे भवेदर्थो घृतलाभे ध्रुवं यशः ।
घृताशने[७] ध्रुवः क्लेशो यशस्तु दधिभक्षणे ॥ २८ ॥

28. Averea este atunci când este obținut iaurt,
Faima este, cu siguranță, atunci când este obținut untul clarificat,
Suferința este, cu siguranță, atunci când este consumat untul clarificat,
Faima este atunci când este consumat iaurt.

आन्त्रैस्तु[८] वेष्टितो यो वै नगरेऽपि गृहेऽपि वा ।
गृहे माण्डलिको राजा नगरे पार्थिवो भवेत् ॥ २९ ॥

29. Cel care este înfășurat/legat cu intestine[4],
Într-un oraș ori într-o casă,
În casă devine rege (*rājan*) regional,
În oraș devine rege (*pārthiva*) [universal].

मानुषाणि[९] च[१०] मांसानि स्वप्नान्ते यस्तु पश्यति[११] ।
हरितानि तु[१२] पक्वानि शृणु तस्य च[१३] [१४] यत्फलम् ॥ ३० ॥

30. Cel care vede la sfârșitul visului
Cărnuri umane,
Crude ori gătite –
Ascultă care este rezultatul pentru acesta!

---

[१] पादकोपानह० ॥ [२] छत्त्रम् ॥ [३] प्रतिबुध्यति ॥ [४] विमलम् ॥ [५] अग्रे निर्गतं तीक्ष्णं च अध्वानम् ॥ [६] क्षीरिणं फलितं वृक्षम् । रथं गोवृषसंयु(त/क्त)म् ॥ [७] घृतभक्षे ॥ [८] अग्निना ॥ [९] मानुष्याणि ॥ [१०] तु ॥ [११] भक्षयेत् ॥ [१२] च ॥ [१३] अपि ॥ [१४] तत् ॥

---

1 Var.: „din fier (*tīkṣṇa*)".

2 Cf. *Bṛhat-yoga-taraṅgiṇī* XLVII.10; Nīlakaṇṭha Bhaṭṭa, *Bhagavantabhāskara* I - *Svapnaphalāni*, p. 123; *Āhnikarmaprakāśāntīla*, p. 258 (20); Okopāhva Tryambaka, *Ācārabhūṣaṇa*, pp. 357.

3 Cf. *Bṛhannighaṇṭu-ratnākara* XXXIII.121.

4 Var. n. ८: „învăluit de foc".

[१]पद्भक्षणे शतं लाभः[२] सहस्रं बाहुभक्षणे।
राज्यं शतसहस्रं वा भवेद्वै [३]शीर्षभक्षणे[४] ॥ ३१ ॥

31. Atunci când eśte mâncat piciorul – o sută eśte câștigul,
Atunci când eśte mâncat brațul – o mie [eśte câștigul],
Atunci când eśte mâncat capul –
Într-adevăr, poate fi un regat sau o sută de mii [de vaci].[1]

सर्वाणि शुक्लान्यपि शोभनानि[५] कार्पासतक्रोदनभस्मवर्ज्यम्[६] ।
सर्वाणि कृष्णान्यतिनिन्दितानि गोहस्तिदेवद्विजवाजिवर्ज्यम् ॥ ३२ ॥

32. Toate cele albe sunt peśte măsură de favorabile,
Cu excepția bumbacului, cenușii, orezului fiert[2] și a zerului.
Toate cele negre sunt peśte măsură de ne-favorabile,
Cu excepția vacii, elefantului, zeului, *brāhman*-ului și a calului[3].

क्षीरं पिबति यः स्वप्ने सफेनं दोहने कृते।
सोमपानं भवेत्तस्य भुक्त्वा भोगानशेषतः[७] ॥ ३३ ॥

33. Cel care în vis bea lapte
Cu spuma [apărută] în timpul mulsului –
A aceśtuia eśte băutul nectarului (*soma*),
Bucurându-se de toate plăcerile.[4]

दधि दृष्ट्वा भवेत्प्रीतिर्गोधूमैश्च[८] धनागमः।
[९]यवाद्यज्ञागमं विन्द्याल्लाभः सिद्धार्थकादपि[१०] ॥ ३४ ॥

34. Văzând [în vis] iaurt (*dadhi*) – plăcerea,
Grâne (*godhūma*) – dobândirea averii,
Orz (*yava*) – dobândirea unui sacrificiu,
Muștar alb (*siddhārthaka*) – câștig [financiar].

नागपत्रं लभेत्स्वप्ने कर्पूरमगरुं तथा।
चन्दनं पाण्डुरं पुष्पं तस्य श्रीः सर्वतोमुखी ॥ ३५ ॥ इति ॥

35. Dobândește în vis frunză de *nāga*,
Camfor (*karpūra*) ori [lemn de] *agaru*,
Santal (*candana*), floare de *pāṇḍura* –
Prosperitatea aceśtuia eśte „din toate direcțiile”[5].

इति विशेषत इष्टफलाः स्वप्नाः ॥

Aśtfel a fośt în mod specific despre visele cu rezultate dezirabile.

---

[१]पादे पञ्चाशत०। यत्॥ [२]पादभक्षी शतप्राप्तिः॥ [३]शिर०। शिरो०॥ [४](च/वा) लभते शीर्षभक्ष(नात्/णे)॥ [५]अतिशोभनानि॥ [६]०भस्मौदनतक्र०॥ [७]भोक्ता भोगाननेकशः॥ [८]गोधूमांश्च॥ [९]यवान्॥ [१०]०अर्थकानपि॥

---

1 Cf. Tryambakarāya Makhi, *Dharmākūta-ayodhyākāṇḍa* II, p. 434; Keḷadi Basava Bhūpāla, *Śiva-tattva-ratnākara* III.38; Okopāhva Tryambaka, *Ācārabhūṣaṇa*, pp. 357-358; *Āhnikarmaprakāśāntīla*, p. 259 (24-25); *Saṁgrahaśiromaṇi* XXIII.254-255.

2 Var.: „norului” (*odana*).

3 Var.: „păsării” (*vājin*).

4 Var. n. ७: „Devenind cel care se bucură de nenumărate plăceri.”

5 *Sarvato-mukha/ī*: „orientat în toate direcțiile”; complet, nelimitat; spirit; Śiva; Agni; rai; cer; apă.

अनिष्टफलाः स्वप्नाः

Visele cu rezultate ne-dezirabile

अथ विशेषतोऽनिष्टफलाः स्वप्नाः। तत्र शौनकः –
Acum în mod specific despre visele cu rezultate ne-dezirabile.
Aici [citire de la] Śaunaka:

अथ स्वप्नानि वक्ष्यन्ते दुर्निमित्ताद्भुतानि तु।
आदित्यं वाऽथ चन्द्रं वा विगतच्छविकं तथा॥ १ ॥

1. Acum vor fi enunțate visele
Ce sunt anomalii (*adbhuta*) rău prevestitoare.[1]
Soarele (*āditya*) ori luna (*candra*)
Cu strălucirea pierdută,

[१]पतन्तं वाऽथ नक्षत्रं तारकादींश्च वा यदि।
वीक्षेत मानवः स्वप्ने मरणं शोकमाप्नुयात्॥ २ ॥

2. Ori dacă omul vede în vis
O pasăre (*patat*),[2] un asterism (*nakṣatra*)
Ori o stea/meteorit (*tārakā*) etc. –
Dobândește moarte (*maraṇa*) ori tristețe (*śoka*).

स्वप्नाध्याये –
Capitolul despre vise:

अशोकं करवीरं वा पलाशं वाऽथ पुष्पितम्।
स्वप्नान्ते[२] यस्तु पश्येत नरः शोकमवाप्नुयात्॥ ३ ॥

3. Înfloritul [arbore de] *aśoka*,
Karavīra ori *palāśa* –
Acel om care vede [astfel] la sfârșitul visului,
Dobândește tristețe (*śoka*).

नावमारोहयेद्यस्तु नदीनां च समुत्तरे[३]।
प्रवासं निर्दिशेत्तस्य शीघ्रं च पुनरागमम्॥ ४ ॥

4. Cel care este făcut să urce într-o barcă
Pentru traversarea râurilor –[3]
Indică „plecarea” și „revenirea”
Acestuia foarte repede/curând.

रक्ताम्बरधरा नारी रक्तगन्धानुलेपना।
अवगूहति यं[४] स्वप्ने मृत्युं तस्य विनिर्दिशेत्॥ ५ ॥

---

[१]च पततम्॥ [२]स्वप्नान्तर्॥ [३]नावरुह्य यः स्वप्ने नदीं चैव समुत्तरेत्॥ [४]अवगाहति वै॥

---

1 Var.: „invizibile (*adbhuta*) semne de rău augur”.
2 Var.: „Ca fiind căzătoare (*patat*)”.
3 Var. n. ३: „Cel care în vis, ne-coborând // Traversează râul –”.

5. Dacă în vis îl îmbrățișează[1]
   O femeie purtând veșmânt roșu,
   Unsă cu „parfum roșu” (*rakta-gandha*) –
   Indică moarte pentru acesta.

तैलेनाभ्यक्तकायस्तु पयसा तु घृतेन वा।
स्नेहेन वा तथान्येन व्याधिं तस्य विनिर्दिशेत्॥ ६ ॥

6. Trupul uns cu ulei (*taila*),
   Cu lapte (*payas*), cu unt clarificat (*ghṛta*)
   Sau cu un alt unguent –
   Indică boala acestuia.

केशा यस्य विशीर्यन्ते यदि दन्ताः पतन्ति वा१ ।
अर्थनाशो भवेत्तस्य पुत्रो वा यदि नश्यति॥ ७ ॥

7. Cel căruia perii i se împrăștie
   Sau dacă îi cad dinții –
   Distrugerea averii acestuia,
   Iar dacă există un fiu, moare.

खरोष्ट्रमाहिषरथमेकाकी यः प्ररोहति।
तत्रस्थः स तु बुध्येत मृत्युं शीघ्रमवाप्नुयात्॥ ८ ॥

8. Cel care [în vis] se urcă singur într-un car [tras]
   De măgar (*khara*), de cămilă (*uṣṭra*) ori de bivol (*māhiṣa*),
   Iar acesta, fiind acolo, se trezește –
   Moartea o poate dobândi repede/curând.

२कर्णनासाकरादीनां छेदनं पङ्कमज्जनम्।
पतनं दन्तकेशानां पक्वमांसस्य भक्षणम्॥ ९ ॥

9. Tăierea urechii (*karṇa*), nasului (*nāsā*[2]), mâinii (*kara*) etc.,
   Scufundarea în noroi,
   Căderea dinților și a părului,
   Consumarea cărnii gătite,

खरोष्ट्रमाहिषं यानं तैलाभ्यङ्गं च मृत्यवे॥ १० ॥

10. Vehicul [tras] de măgar, cămilă ori bivol,
    Ungerea cu ulei – [semne] pentru moarte.

इति विशेषतोऽनिष्टफलाः स्वप्नाः॥

इति स्वप्नफलनिर्णयः॥

Astfel au fost în mod specific visele cu rezultate ne-dezirabile.
Astfel este determinat rezultatul visului

१अवशीर्यन्ते दन्ता यस्य पतन्ति वै॥ २०नाशा०॥

---

1 Var. n. ४: „Dacă se scufundă [în vis]”.

2 În original *nāśā* (influență nord-estică).

स्वस्थारिष्टानि
Semnele apropierii propriei morți (*ariṣṭa*)

अथ स्वस्थारिष्टानि –
Acum despre semnele apropierii propriei morți (*ariṣṭa*)

अरुन्धतीं ध्रुवं चैव विष्णोस्त्रीणि पदानि च।
आयुर्हीना न पश्यन्ति चतुर्थं मातृमण्डलम्॥ १ ॥

1. Alcor (Arundhatī) ori Steaua Polară (Dhruva),
Precum și cei trei pași ai lui Viṣṇu (Jupiter?)
Sau al patrulea, constelația Boar (Mātṛ-maṇḍala) –
Cei lipsiți de viață [lungă] nu le văd.

देहेऽप्यरुन्धती जिह्वा ध्रुवो नासाग्रमुच्यते।
भ्रुवोर्मध्यगतं मध्यं तारका मातृमण्डलम्॥ २ ॥

2. În trup, Alcor (Arundhatī) [se spune că] este limba,
Steaua Polară (Dhruva) se spune că este vârful nasului,
Steaua Constelației Boar (Mātṛ-maṇḍala)
Este mijlocul aflat între sprâncene.

आकीर्णश्रवणे यस्य न घोषः[१] श्रृणुयात्तथा।
नभोमन्दाकिनीमिन्दोश्छायां नेक्षेद्गतायुषः ॥ ३ ॥

3. Dacă nu poate auzi nici un sunet
Atunci când urechile acestuia sunt acoperite,
Nu poate vedea în cer Calea Lactee ori lumina[1] lunii –
Viața [acestuia] este pierdută.

पांसुपङ्कादिषु न्यस्तं खण्डं यस्य पदं[२] भवेत्।
पुरतःपृष्ठतो वाऽपि सोऽष्टौ मासान्न जीवति॥ ४ ॥

4. Cel al cărui picior este rupt
Ori așezat în praf, noroi etc.,
În față sau în spate –
Acesta nu [mai] trăiește opt luni.

स्नानाम्बुलिप्तगात्रस्य यस्याऽऽस्यं प्राक्प्रशुष्यति।
गात्रेष्वार्द्रेषु सर्वेषु सोऽर्धमासं न जीवति॥ ५ ॥

5. Cel care fiind cu trupul acoperit de apa de îmbăiere
Fața [i] se usucă văzând cu ochii
Atunci când toate membrele sunt umede –
Acesta nu trăiește [mai mult de] o jumătate de lună.

---

[१] आकीर्णे श्रवणे यस्तु न घोषम्॥ [२] पदा॥

---

1 *Chāyā*: umbră; partea umbrită; imagine reflectată, reflecție; strălucire, lumină; frumusețe; Gaṅgā.

दुःस्वप्नशान्तिः
Pacificarea viselor rele

अथ दुःस्वप्नशान्तिमाह शौनकः –

Acum Śaunaka spune despre pacificarea viselor rele:

एवमादीनि चाऽन्यानि श्रुत्युक्तानि बहूनि च[१] ।
स्वप्नोत्पातादि चैतेषां कालरात्र्यधिदेवता[२] ॥ १ ॥

1. Și, asemenea aceſtora, multe altele
Sunt menționate în scripturi (*śruti*),
Precum presagiul viselor etc.,
Divinitatea tutelară a aceſtora eſte Kālarātri.[1]

पूजाविधानं पूर्वोक्तं [३]कुर्यादत्राऽपि यत्नतः[४] ॥ २ ॥

2. Aici trebuie să împlinească cu atenție/efort
Conform prescripțiilor descrise anterior cu privire la venerare (*pūjā*).

पूर्वोक्तमिति रात्रिसूक्तकल्पवदित्यर्थः । रात्रिसूक्तकल्पश्च ग्रन्थगौरवभयान्न लिखितः ॥

‹Descrise anterior›: „precum în *Rātrisūkta-kalpa* (*Comentariu asupra imnului Nopții*)" – aſtfel eſte înțelesul. Iar *Rātrisūkta-kalpa* nu a foſt scris din cauza temerii dificultății textului (*grantha*).

होमं [५] कुर्यात्प्रयत्नेन रात्रावेव[६] द्विजोत्तमः ।
उक्तेनैव विधानेन सघृतं पायसं हुनेत्[७] ॥ ३ ॥

3. Supremul de două ori născut (*brāhmana*),
Realizând în noapte aducerea cu sârguință a prinosului (*homa*),
Desigur, prin rânduiala menționată,
Trebuie să aducă prinos o fiertură de orez (*pāyasa*) cu unt clarificat.

उक्तेन विधानेनेति स्वगृह्योक्तविधानेनेत्यर्थः ।

‹Prin rânduiala menționată›: adică prin rânduiala enunțată în propria *Gṛhya*[*-sūtra*] – aſtfel eſte înțelesul.

प्रत्यृचं[८] पायसं हुत्वा रात्रीव्यख्यदिति[९] क्रमात् ।
अष्टोत्तरशतं हुत्वा सूक्तेनानेन वित्तमः[१०] ।
स्वप्नाधिपतिमन्त्रेण [११]हुनेदष्टोत्तरं शतम् ॥ ४ ॥

4. Aducând prinos o fiertură de orez (*pāyasa*) pentru/cu fiecare vers,[2]
Cu adevărat noaptea eſte explicată treptat.
Aducând prinos de 108 ori prin aceſt imn vedic (*sūkta*),
Devine cel mai bogat/învățat (*vittama*) –
Trebuie să aducă prinos de 108 ori
Prin *mantra* ſtăpânului viselor.

---

[१]अपि ॥ [२]आदिदेवताः ॥ [३]कूर्यात् ॥ [४]रात्रौ प्रयत्नतः ॥ [५]कृत्वा ॥ [६]रात्रादेव ॥ [७]हुवेत् ॥ [८]प्रत्यूषम् ॥ [९]०व्याख्येति वै ॥ [१०]वेदवित् । वित्तथा ॥ [११]हुवेत् ॥

---

1 Ver. n. २: „Divinitățile aceſtora fiind Kālarātri etc."

2 Var. n. ८: „Aducând prinos dimineața o fiertură de orez (*pāyasa*)".

स्वप्नाधिपतिमन्त्रेण कालरात्रनाममन्त्रेणेत्यर्थः।[१]

‹Prin *mantra* stăpânului viselor›: prin *mantra* numită Kālarātrī[1] – astfel este înțelesul.

ततः[२] स्विष्टकृतं हुत्वा होमशेषं समापयेत्।
पूर्वोक्तमभिषेकं यत्तदत्राऽपि[३] विधीयते॥५॥

5. Apoi, aducând prinos ceea ce este oferit lui Agni (*sviṣṭa-kṛta*),
Trebuie să finalizeze/împlinească restul prinosului (*homa*).
Ceea ce a fost menționat anterior cu privire la abluțiune (*abhiṣeka*)
Acesta este, de asemenea, prescris și în acest caz.

पूर्वोक्तं ग्रहयज्ञोक्तमित्यर्थः।

‹Ceea ce a fost menționat anterior›: ceea ce a fost enunțat pentru sacrificiul oferit planetelor (*graha-yajña*) – astfel este înțelesul.

गुरवे दक्षिणां[४] दद्याद्वस्त्रहेमपशूनपि[५] ।
यद्यस्ति दक्षिणाभावोऽप्यशक्तो[६] होमकर्मणि॥ ६ ॥[७]

6. Trebuie să dăruiască ofrandă/plată (*dakṣiṇā*) maestrului (*guru*),
Veșminte ori chiar aur și animale,
Căci dacă nu există ofranda/plata (*dakṣiṇā*) [maestrului],
Devine ne-capabil întru ritualul prinosului (*homa*).

हिरण्यं दक्षिणां दद्यात्तदानीमेव[८] वा बुधः[९] ।
वस्त्रकुम्भादि सकलं[१०] तद्धोत्रे प्रतिपादयेत्[११] ॥७॥

7. Ori, înțeleptul trebuie să dăruiască chiar atunci
Aur drept ofrandă/plată (*dakṣiṇā*),
Trebuie să dăruiască preotului (*hotṛ*)
Toate cele, [precum] veșminte, vase etc.

ब्राह्मणान्भोजयेच्छक्त्या[१२] सुशीलान्वेदपारगान्[१३] ।
भक्ष्यैश्च पायसाद्यैश्च रत्नानि सुबहूनि[१४] च[१५] ॥८॥

8. Trebuie să ofere hrană, după putere, preoților (*brāhmaṇa*)
Prea-virtuoși și prea-cunoscători ai *Vedelor*,
Cu mâncăruri preparate cu lapte (*pāyasa*) etc.,
Precum și foarte multe pietre prețioase.[2]

---

[१] ०रात्रीनाममन्त्रेणेत्यर्थेति॥ [२] तत्र॥ [३] अभिषेकेऽपि तदत्राऽपि। अभिषेचनं यत्तदत्र॥ [४] वस्त्रम्॥ [५] ०पशूनि च॥ [६] अशक्ते॥ [७] अयुक्तदक्षिणाभावेऽप्यनुक्तहोमकर्मसु। यदुक्तदक्षिणाभावेऽप्य(नुक्ते/नक्तं/नुक्तं) होमकर्मसु॥ [८] अपि॥ [९] अल्पिकामपि॥ [१०] ०आदि(कानां च/कामार्थां/कमाचा?)॥ [११] तत्तद्धोत्रे प्रदापयेत्। वस्त्रकुम्भादिकामर्चां तत्तद्धे(नुश्च/नूश्च) दापयेत्॥ [१२] पश्चात्॥ [१३] सुशीलाद्वेदपारगात्॥ [१४] आभरणानि॥ [१५] भक्षांश्च पायसाद्यैश्च द्वादशान्यान् बहूनपि। भक्ष्यैश्च पायसाज्याद्यैः द्वादश वा बहूनपि। द्वादशान्याबहून्यपि॥

---

1 Kālarātrī *mantra*: „*oṁ devī kālarātrayai namaḥ*”.

2 Var. n. १४ : „Precum și pietre prețioase și podoabe.”

होमशेषं स्वयं प्राश्य ब्राह्मणेभ्यो नमेद्थ[1] ।
अनेन विधिना यस्तु शान्तिं कुर्वीत शक्तितः[2] ॥९॥

9. Consumând el însuși resturile prinosului (*homa*),
Trebuie apoi să-i salute preoții (*brāhmaṇa*).
Cel care a împlinit, după [propria-i] putere
Și conform acestei prescripții, [ritualul] de pacificare (*śānti*),

तस्य वर्षशतायुष्यं भवत्येव न संशयः ॥१०॥ इति।

10. Durata vieții acestuia devine
De o sută de ani, fără nici o îndoială.

इति श्रीआचारमयूखान्तर्गतस्वप्नाध्यायः समाप्तः ॥

Astfel este împlinit capitolul despre vise din venerabila *Ācāramayūkha*.

[1] नमेद्यथा ॥ [2] यत्नतः ॥

Glosar

–*āḍhakī*: *Cajanus cajan* (L.) Huth;

–*adhvaśalya*: *Achyranthes aspera* L.;

+*a*(*ga/gu*)*ru*: *Aquilaria* Lam.; *Aquilaria malaccensis* Lam.; *Amyris balsamifera* L.;

+*āmalaka*: *Phyllanthus emblica* L.; *Justicia gendarussa* Burm. f.;

+*āmra*: mango/manghier, *Mangifera indica* L.;

–*ārdraka*: *Zingiber officinale* Roscoe;

–*arjuna*: *Terminalia arjuna* (Roxb.) Wight & Arn.;

–*arka*: *Calotropis gigantea* (L.) Dryand; *Calotropis procera* (Aiton) W.T. Aiton;

–*aruṇa*: *Mallotus philippensis* (Lam.) Muell. Arg.;

–Arundhatī: Alcor (aſtru de mărimea a cincea din conſtelația Ursa Mare); Venus (ca soție a lui Vasiṣṭha);

–*asana*: *Terminalia elliptica* Willd.;

+/–*aśoka*: *Saraca asoca* (Roxb.) Willd.;

+*aśvattha*: *Ficus religiosa* L.;

–*badar*(*a/ī*): jujuba, *Ziziphus jujuba* Mill.; *Gossypium arboreum* L.; *Mucuna pruriens* (L.) DC.;

–*baka*: *Sesbania grandiflora* (L.) Poir.;

+*bakula*: *Mimusops elengi* L.;

–*bāṇa*: *Terminalia elliptica* Willd.; *Tripidium bengalense* (Retz.) H. Scholz;

–*bandhūka*: *Terminalia elliptica* Willd.; *Pentapetes phoenicea* L.;

–*bheka*: broască;

+*bhujaga*: „merge pe pământ”, șarpe;

+*bilva*: *Aegle marmelos* (L.) Corrêa;

–*buk*[*k*]*asa*: planta de indigo, *Indigofera tinctoria* L.;

+*cakoraka*: potârniche roșie, *Alectoris chukar* J.E. Gray sau *Alectoris rufa* Linn.;

+*cakravāka*: *Tadorna ferruginea* Pallas;

campaka: *Magnolia champaca* (L.) Baill. ex Pierre (champaka);

–*caṇaka*: năut, *Cicer arietinum* L.;

+*candana*: santal, *Santalum album* L., *Pterocarpus santalinus* L.f.; *Crocus sativus* L.;

+*cāṣa*: *Cyanocitta cristata* Linn., *Coracias benghalensis* Linn.;

+*cātaka*: *Cucculus melanoleucus*;

+*dāḍim*[*b*]*a*: rodiu, *Punica granatum* L.;

+*daṁśa*: insectă care înțeapă;

–*daṃṣṭrin*: [animal] cu colți; miſtreț; hienă; șarpe;

–*darbha*: *Imperata cylindrica* (L.) P. Beauv.;

+*dhātrī*: amla, coacăz indian, *Phyllanthus emblica* L.;

–Dhruva: „ſtea polară” (actual Alpha Ursae Minoris – α UMi);

+*dūrva*: *Cynodon dactylon* (L.) Pers.;

–*dvipa*: „bea de două ori”, elefant;

+*elā*: *Elettaria cardamomum* (L.) Maton. (cardamom mic); *Alpinia oxyphylla* Miq.;

–*grāha*: animal rapace marin (crocodil, rechin, șarpe, hipopotam etc.);

–*granthi*: *Angelica glauca* Edgew., *Leonotis nepetifolia* (L.) R.Br.;

guḍa: melasă, zahăr candel; *Euphorbia antiquorum* L.; *Bombax ceiba* L.;

–*guggul*(*a/u*): bdellium, rășina arborilor *Commiphora madagascariensis* Jacq. & *Commiphora wightii* (Arn.) Bhandari;

–*guñjā*: *Abrus precatorius* L.;

haridrā: turmeric, *Curcuma longa* L.;

–*harītakī*: haritaki, *Terminalia chebula* Retz.;

–*hiṅgu*: hing, *Ferula assa-foetida* L.;

–*hintāla*: curmalul de mangrove/mlaștină, *Phoenix paludosa* Roxb.; *Cycas circinalis* L.;

–*hrīvera*: *Chrysopogon zizanioides* (L.) Roberty; *Pavonia odorata* Willd;

+*ikṣulatā*: *Batatas paniculata* (L.) Choisy;

–*jalūka*: lipitoare;

–*jambīra*: lămâie, *Citrus* × *limon* (L.) Osbeck; *Citrus medica* Linn.; *Origanum majorana* L.;

–*jamb(u/ū)*: *Syzygium cumini* (L.) Skeels (prun malabar); *Pandanus odorifer* (Forssk.) Kuntze; *Syzygium jambos* L. (Alston); *Premna herbacea* Roxb.; *Syzygium caryophyllatum* (L.) Alston; *Syzygium fruticosum* (Roxb.) DC.; *Syzygium nervosum* A. Cunn. ex DC.; *Syzygium rubicundum* Wight & Arn.

–*jambuka*: șacal;

–*japā*: *Hibiscus × rosa-sinensis* L.;

+*jāti*: *Myristica fragrans* Houtt. (nucșoară);

+*jātiphala*: fructul de nucșoară;

jātī: *Jasminum grandiflorum* L. (iasomie spaniolă/uriașă); *Jasminum officinale* L.;

–*jhillīkā*: greier;

+*kadalī*: *Musa acuminata* Colla.

–*kadamba*: *Neolamarckia cadamba* (Roxb.) Bosser (cadamba); *Adina cordifolia* (Roxb.) Hook. f. & Benth.; *Andropogon serratus* Thunb.; *Andropogon caricosus* L.; *Corallocarpus epigaeus* (Rottler) Benth. & Hook. f. ex C.B. Clarke; *Curcuma longa* Carl Linn.; *Mitragyna parvifolia* (Roxb.) Korth; *Stephegyne parvifolia* (Roxb.) Korth; *Sinapis alba* L.;

–*kāliṅga*: specie de castravete, *Cucumis utilissimus* Roxb.; specie de dovlecel, *Benincasa hispida* (Thunb.) Cogn.;

+*kamala*: lotus, *Nelumbo nucifera* Gaertn.;

–*kaṇā*: piper lung, *Piper longum* L.;

+*kanaka*: *Mesua ferrea* L., *Datura stramonium* L., *Euphorbia thomsoniana* Boiss., *Senna sophera* (L.) Roxb, *Butea monosperma* (Lam.) Taub., *Santalum* L.; *Magnolia champaca* (L.) Baill. ex Pierre; *Bauhinia variegata* (L.) Benth.;

–*kāñcana*: *Mesua ferrea* L.; *Magnolia champaca* (L.) Baill. ex Pierre; *Ficus racemosa* L.; *Bauhinia variegata* (L.) Benth.; *Datura metel* L.; *Mallotus philippensis* (Lam.) Muell. Arg.; *Premna serratifolia* L. etc.;

–*kapiñjala*: potârniche (*Perdix perdix* Linn.), cuc (*Cuculus melanoleucus* sau *Clamator jacobinus* Boddaert), vrabie; cocoș sălbatic; *cātaka* (*Clamator jacobinus* Boddaert); *tittiri* (*Francolinus francolinus* Linn.);

+*kapittha*: *Feronia elephantum* Corrêa (mărul elefantului); *Limonia acidissima* L.;

–*karabha*: cămilă;

–*karañja*: *Pongamia pinnata* (L.) Pierre; *Guilandina bonduc* L.; *Caesalpinia crista* L.; *Caesalpinia jayabo* M. Gómez; *Clerodendrum indicum* (L.) Kuntze; *Eclipta alba* (L.) Hassk.; *Galedupa indica* Lam.; *Holoptelea integrifolia* (Roxb.) Planch.; *Sphagneticola calendulacea* (L.) Pruski;

–*karavīra*: *Nerium oleander* L.;

–*karīra[ka]*: *Capparis decidua* (Forssk.) Edgew.; *Capparis spinosa* Linn.;

–*karkaṭī*: pepenele galben, *Cucumis melo* L.; castravete, *Cucumis sativus* L.

–*karṇikārā*: *Pterospermum acerifolium* (L.) Willd.; *Cassia fistula* L.;

–*karpara*: smochinul în ciorchine, *Ficus racemosa* L.;

–*kārpāsa*: bumbac, *Gossypium herbaceum* L.;

+*karpūra*: camfor *Camphora officinarum* Nees, *Dryobalanops aromatica* Gaertn. f., nom cons.; *Cinnamomum verum* J. Presl; *Blumea balsamifera* (L.) DC.; *Limnophila gratioloides* R.Br. etc.

+*karuṇī/karaṇī/kariṇī*:

kesara: *Mesua ferrea* L. (mesua); *Mimusops elengi* L., *Mallotus philippensis* (Lam.) Muell. Arg.;

ketakī: *Pandanus odorifer* (Forssk.) Kuntze;

khadira: *Acacia catechu* (L.f.) Willd. (calități astringente; folosit în igiena orală etc.); *Senegalia catechu* (L.f.) P.J.H. Hurter & Mabb.; *Senegalia pennata* (L.) Maslin; *Senegalia senegal* (L.) Britton; *Acacia suma* (Roxb.) Kurz ex Brandis; *Senegalia chundra* (Roxb. ex Rottler) Maslin.;

–*khala*: pseudo-mangostan, *Garcinia xanthochymus* Hook. f. ex T. Anderson; *Datura stramonium* L.;

–*khara*: măgar; catâr; vultur pescar; stârc; cioară;

–*kharjūr(a/ī)*: curmal argintiu/indian/sălbatic, *Phoenix sylvestris* (L.) Roxb.;

–*kīcaka*: bambus, trestie, stuf, *Phragmites karka* (Retz.) Trin. ex Steud.;

–*kiṁpāka*: *Trichosanthes tricuspidata* Lour.; *Strychnos nux-vomica* L.;

–*kiṁśuka*: *Butea monosperma* (Lam.) Taub.;

+*kīṭaka*: vierme, insectă [mică];

–*koradūṣaka*: *Paspalum scrobiculatum* L.;

–*kovidāra*: unul dintre arborii din paradis; *Bauhinia variegata* (L.) Benth.; *Bauhinia purpurea* L.;

+*kramuka*: *Areca catechu* L., *Morus indica* L.;

+*krauñca*: stârc, *Ardea jaculator* Buch; culic mare, *Numenius arquata* Linn.

–*kṛkavāku*: cocoş, păun;

–*kroṣṭu*: şacal;

+*kṛṣṇāgaru*: aloe neagră, *Aquilaria malaccensis* Lam.;

–*krūra-karman*: animal/pasăre de pradă/răpitoare;

+*kṣīra-druma/-vṛkṣa*: arbore cu sevă lăptoasă (*nyagrodha*, *uḍumbara*, *aśvattha*, *madhūka* etc.);

–*kulattha*: fasole dolic, *Macrotyloma uniflorum* (Lam.) Verdc.;

–*kumbhīra*: crocodil;

+*kunda*: *Jasminum multiflorum* (Burm. f.) Andrews (iasomie indiană, kunda);

+*kuṅkuma*: şofran, *Crocus sativus* L.;

–*kaṇṭakin*: „cu spini", *Senegalia catechu* (L.f.) P.J.H. Hurter & Mabb., *Meyna spinosa* Roxb. ex Link, *Ziziphus jujuba* Mill.;

–*kukkura*: câine;

+*kura(b/v)aka*: *Amaranthus cruentus* L., *Barleria cristata* L.;

–*kuraṇṭaka*: *Barleria prionitis* L.; *Marsilea quadrifolia* L.;

–*kūrma*: ţestoasă;

kuśa: *Desmostachya bipinnata* (L.) Stapf. (iarba kuśa);

–*kuṭaja*: *Wrightia antidysenterica* (L.) R.Br.; *Holarrhena pubescens* Wall. ex G. Don; *Cleistanthus collinus* (Roxb.) Benth. ex Hook. f.; *Wrightia tinctoria* (Roxb.) R.Br., Mem. Wern. Soc. 173; *Wrightia arborea* (Dennst.) Mabb.;

–*lakuca*: *Artocarpus lacucha* Buch.-Ham. (jack);

–*laṭvā*: *Carthamus tinctorium* L.; *Pongamia pinnata* (L.) Pierre; *Sphagneticola calendulacea* (L.) Pruski;

+*lavalī*: *Phyllanthus acidus* (L.) Skeels (arborele de agrişe); vezi şi *lavanī*;

+*lavaṁga*: *Syzygium aromaticum* (L.) Merr. & L.M. Perry (cuişoare);

–*limp(a/ā)ka*: lime, *Citrus* × *aurantiifolia* (Christm.) Swingle; lămâi;

–*madana*: *Meyna spinosa* Roxb. ex Link; *Datura stramonium* L.; *Vigna radiata* (L.) R. Wilczek; *Senegalia catechu* (L.f.) P.J.H. Hurter & Mabb. etc.;

–*madgu*: pasăre acvatică (cormoran etc.); o specie de şarpe;

+*madhūka*: *Madhuca longifolia* (J. Konig) J.F. Macbr.; *Diploknema butyracea* (Roxb.) H.J. Lam; *Glycyrrhiza glabra* L.;

–*mahiṣa*: bivol;

–*makara*: monstru marin fabulos; rechin, crocodil;

+*makṣikā*: muscă;

–*makuṣṭa*: *Vigna aconitifolia* (Jacq.) Marechal;

+*mānava*: om, persoană;

+*marica*: piper negru, *Piper nigrum* L.; *Capsicum frutescens* L., *Origanum majorana* L., *Ocimum* L., *Strychnos potatorum* L.f.;

–*mārjāra*: pisică;

+*māṣa*: fasole neagră, *Vigna mungo* (L.) Hepper;

+*maśaka*: ţânţar;

+*mātaṅga*: elefant;

–*matkuṇa*: purice;

–**Mātṛ-maṇḍala**: „cercul/constelaţia mamelor", constelaţia Boar;

+*mātuliṅga*: lămâi, *Citrus medica* L.;

–*meṣa*: oaie;

+*mṛdvīkā*: viţa-de-vie, *Vitis vinifera* L.;

–*mṛga*: animal sălbatic; antilopă;

+*mṛgapati*: „domnul animalelor", leu, tigru;

+*mucukunda*: *Pterospermum suberifolium* (L.) Willd.;

+*mudga*: fasole mung, *Vigna radiata* (L.) R. Wilczek, *Vigna mungo* (L.) Hepper;

+*mūrvā*: *Sansevieria roxburghiana* Schult. & Schult. F.;

+*nāga*: *Mesua ferrea* L.; *Mallotus philippensis* (Lam.) Muell. Arg.;

+*nāgakesara*: *Mesua ferrea* L.;

–*nakhin*: „cu gheare/unghii", animal cu gheare (leu, tigru etc.);

+*nā(l/r)ikela*: *Cocos nucifera* L. (nuca/arborele de cocos);

+*nāraṅga*: *Citrus* × *sinensis* L.;

+*nava-mallikā*: *Jasminum sambac* (L.) Aiton.;

–*nicula*: *Barringtonia acutangula* (L.) Gaertn.; *Calamus rotang* L.;

–*ni*[*r*]*digdhikā*: *Solanum surattense* Burm. F.;

–*nīlikā*: *Blyxa octandra* (Roxb.) Planch. ex Thwaites, *Indigofera tinctoria* L., *Nyctanthes arbor-tristis* L., *Vitex negundo* L.;

–*nimba*: *Azadirachta indica* A. Juss. (neem);

–*nīvāra*: orez sălbatic;

+*nyagrodha*: banianul, *Ficus benghalensis* L., *Opuntia ficus-indica* (L.) Mill.;

–*palāśa*[*ka* :] *Butea monosperma* (Lam.) Taub. (arborele papagal);

–*panasa*: *Artocarpus integer* (Thunb.) Merr. (fructul de Jack); *Artocarpus heterophyllus* Lam.;

+*pāṇḍura*: *Terminalia anogeissiana* Gere & Boatwr.; *Andropogon distachyos* L.; *Wrightia antidysenterica* (L.) R. Br.;

–*paṅkaja*: *Nelumbo nucifera* Gaertn.;

+*pārāvata*: turturică, porumbel de stâncă, *Streptopelia turtur* Linn. sau *Columba livia* Gmelin, JF;

–*pāribhadra*: *Erythrina corallodendron* L.; *Azadirachta indica* A. Juss.; *Cedrus deodara* (Roxb.) G. Don; *Pinus roxburghii* Sarg.;

–*pārijāta*: *Nyctanthes arbor-tristis* L. (arborele tristeții); *Erythrina variegata* L., *Rhododendron arboreum* Sm.;

+*pāṭala*: *Stereospermum chelonoides* DC., *Mallotus philippensis* (Lam.) Muell. Arg.;

–*paṭol*(*a/ī*): soi de castravete, tărtăcuța ascuțită, *Trichosanthes dioica* Roxb.;

–*payas*: orice fluid/suc; lapte; apă; spermă; putere, virilitate; noapte;

+*phaṇi*: șarpe;

+*pika*: cuc, *Cuculus indicus* Cabanis & Heine;

–*pīlu*[*ka*]: *Careya arborea* Roxb.; *Salvadora persica* L.; *Tripidium bengalense* (Retz.) H. Scholz;

–*piṇyāka*: prăjitură cu ulei; asafoetida, hing; tămâie; șofran;

+*plakṣa*: *Ficus lacor* Buch.-Ham., *Ficus tsjahela* Burm. f., *Ficus arnottiana* (Miq.) Miq., *Ficus glabella* Blume, *Ficus virens* Aiton, *Thespesia populnea* (L.) Sol. ex Corrêa;

–*plavaṅgama*: maimuță;

+*potakī*: *Copsychus malabaricus macrourus*, Gmelin, JF;

–*potrin*: [animal] cu bot; mistreț; porc sălbatic;

–*priyaka*: *Neolamarckia cadamba* (Roxb.) Bosser; *Terminalia elliptica* Willd.;

–*priyaṅgu*: mohor, *Setaria italica* (L.) P. Beauvois; *Aglaia odorata* Lour.; *Sinapis alba* L.; *Piper longum* L.; *Crocus sativus* L. etc.;

+*puṁnāga*: *Mallotus philippensis* (Lam.) Muell. Arg.;

+*rājādana*: *Buchanania lanzan* Spreng., *Manilkara kauki* (L.) Dubard, *Butea monosperma* (Lam.) Taub., *Manilkara hexandra* (Roxb.) Dubard.;

+*rakta-gandha*[*ka*]: „parfum roșu"; smirnă; *Jasminum bignoniaceum* Wall. & G. Don;

–*rāsabha*: măgar;

–*ṛkṣa*: urs;

+*rodhra*: *Symplocos Racemosa* Roxb.;

–*rohita*: *Tecomella undulata* (Sm.) Seem.; *Aphanamixis polystachya* (Wall.) R.N. Parker;

–*rohītaka*: *Andersonia rohituka* Roxb.;

+*sahakāra*: mango, *Mangifera indica* L.;

+*śaivala*: plante acvatice, *Blyxa octandra* (Roxb.);

–*śakuni*: pasăre mare (rău vestitor); vultur, șoim, uliu, cioară, corb;

–*sāla*: *Shorea robusta* Roth.; *Vatica robusta* (C.F. Gaertn.) Steud.; *Artocarpus lacucha* Buch.-Ham.;

–*śalabha*: lăcustă;

+*śāli*: *Oryza sativa* L. (orez);

–*śālmali*: *Bombax ceiba* L. / *Salmalia malabarica* (DC.) Schott & Endl. (arborele de bumbac; floarea este comestibilă);

–*śamī*: *Prosopis cineraria* (L.) Druce; *Mimosa suma* Roxb.; *Baccharoides anthelmintica* (L.) Moench; *Senegalia polyacantha* (Willd.) Seigler & Ebinger;

–*saṅgaraka*: *v. śamī*;

–*saptadala*: „șapte frunze/petale", *Alstonia scholaris* (L.) R.Br.;

+*śarabha*: cămilă, lăcustă, căprioară, animal fantastic cu opt picioare;

+*sārasa*: cocor, *Ardea cinerea* Linn.;

+*sārikā*: *Acridotheres tristis* Linn.;

+*ṣaṣṭika*: cereale recoltate la 60 de zile (orez, mei etc.);

+*śata-pattrī*: [trandafir cu] „o sută de petale", *Rosa × centifolia* L.;

–*sauvarcala*: sare neagră/sochal (preparat prin fierberea sodei cu *Phyllanthus emblica* L.), folosită în tratarea indigestiilor;

–*śelu*: *Cordia myxa* L.;

+*siddhārthaka:* muștar alb, *Brassica rapa* L.; *Brassica juncea* (L.) Czern; *Rhamphospermum nigrum* L. Al-Shehbaz; *Eruca sativa* Mill.;

–*śilīndhra*: bananier, *Musa × paradisiaca* L.;

–*śiṁśapā*: *Dalbergia sissoo* Roxb.; *Saraca asoca* (Roxb.) Willd.;

+*śirīṣa*: *Albizia odoratissima* (L.f.) Benth, *Albizia lebbeck* (L.) Benth.;

+*śitikaṇṭha*: păun, *Pavo cristatus* Linn.;

–*snuhī*: *Euphorbia antiquorum* L.; *Euphorbia ligularia* Roxb.; *Euphorbia neriifolia* L.;

–*śobhāñjana*: *Moringa pterygosperma* Gaertn.; *Moringa concanensis* Nimmo ex Dalzell & A. Gibson; *Moringa moringa* Millsp.;

+*śrīcandana*: santal, *Santalum album* L., *Berberis asiatica* Roxb. ex DC., *Biancaea sappan* (L.) Tod., *Crocus sativus* Linné, *Pterocarpus santalinus* L.f.;

–*sṛgāla*: șacal;

+*śrītaru*: sfântul/venerabilul arbore, *Ficus religiosa* L.;

–*sṛṅgin*: [animal] cu coarne/corn, cu colți; taur, elefant;

+*śuka*: dovlecelul amar, *Momordica charantia* L.; papagal, *Psittaciformes* Wagler;

–(*s/ś*)*ūkara*: mistreț, porc;

–*śunaka*: câine;

+*surabhi*: plăcut mirositor; celebru; virtuos; prieten; parfum; *Magnolia champaca* (L.) Baill. ex Pierre; *Neolamarckia cadamba* (Roxb.) Bosser; *Boswellia* Roxb. ex Colebr.; *Juniperus thurifera* L.; *Prosopis cineraria* (L.) Druce; *Mimosa suma* Roxb.; vacă; numele unei vaci mitologice, fiica lui Dakṣa și soția lui Kaśyapa și mama vitelor; pământ; sulf; aur;

–(*s/ś*)*ūraṇa*: batat picior de elefant, *Amorphophallus paeoniifolius* (Dennst.) Nicolson; *Oroxylum indicum* (L.) Benth. ex Kurz;

+*śvāpada*: animal sălbatic; tigru;

+*śveta-karavīra*: leandru alb, *Nerium oleander* L. (*indicum* Mill.);

–*śyāmāka*: *Echinochloa frumentacea* Link;

–*śyena*: șoim;

–*taila*: ulei [de susan]; tămâie;

–*tāla*: palmier, *Borassus flabellifer* L.;

+*tāmbūlī*: *Piper betle* L.;

–*tila*: susan, *Sesamum indicum* L.;

+*tilaka*: *Symplocos* Jacq.;

–*timiṅgila*: monstru marin; pește/animal care înghite oceanul/pește (*timi*);

–*tiniṅśa*: *Ougeinia oojeinensis* (Roxb.) Hochr.;

–*tittira*: potârniche;

–*tumba*: tigvă, tărtăcuță, *Lagenaria siceraria* (Molina) Standl.;

–*tumb*[*in*]*ī*: *v. tumba*;

–*tuṇḍikā*: dovlecel cățărător, *Coccinia grandis* (L.) Voigt;

+*tura*[*ṅ*]ga: „merge patru membre", cal;

+*udumbar*(*a/i*): *Ficus racemosa* L. (ficusul cu ciorchini);

–*uṣtra*: cămilă; bivol; taur cu cocoașă; *Dolichandrone spathacea* (L.f.) Seem.;

–*valla*: schinduf, *Trigonella foenum-graecum* L.;

–*vānara*: maimuță;

–*vanaspati*: „stăpânul pădurii", banian, *Ficus benghalensis* L.; *Stereospermum chelonoides* DC.; planta de *soma*;

–*vañjula*: *Ougeinia oojeinensis* (Roxb.) Hochr.; *Saraca asoca* (Roxb.) Willd.; *Calamus rotang* L.; *Hibiscus mutabilis* L.;

–*vetasa*: ratan (*Calamus rotang* L.); *Citrus medica* L.; *Salix caprea* L.;

–*vibhītaka*: *Terminalia bellirica* (Gaertn.) Roxb.;

+*vicakila*: *Jasminum sambac* (L.) Aiton, *Tetradymia spinosa* Hook. & Arn., *Vanguiera Spinosa* L.;

+*vihaga*: „merge prin atmosferă", pasăre; săgeată; astre;

–***vrīhi***: orez;

–***vṛka***: lup;

+***vṛṣabha***: taur;

+***vṛścika***: scorpion;

–***vyāghra***: tigru;

–***vyāla***: elefant nărăvaş; animal de pradă; şarpe; leu, tigru, leopard;

–***yūkā***: păduche;

+***yūthī***: *Jasminum auriculatum* Vahl, *Gomphrena globosa* L.;

Bibliografie

Bhaṭṭa 1953. Lakṣmīdhara Bhaṭṭa, *Kṛtyakalpataru – Vratakāṇḍa*. Gaekwad's Oriental Series No. cxxiii. Baroda: Oriental Institute.

Bhaṭṭa 1986. Nīlakaṇṭha. *Bhagavantabhāskara. A treatise on Theology compiled in twelve Mayukhas*. Vol. i (Containing Sanskara-Achara-Samaya-Shraddha-Niti and Vyavahara Mayukhas). Delhi: Chaukhamba Sanskrit Pratishthan.

BhP. *Bhaviṣya-purāṇa*.

Speziale 2019. Fabrizio Speziale. "Rasāyana and Rasaśāstra in the Persian Medical Culture of South Asia", *History of Science in South Asia*, 7, pp. 1-41

Upadhyaya 1996. *Svapnavidyā*. Ed. Kameshwar Upadhyaya. Varanasi: Triskandha Jyotisham Publication.